

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 4. Invidia superbiæ comes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

mūltò maius malum cauere debuisset. Siquidem filius natu maximus, tanquam paternæ dignitatis hæres & successor, in delicijs parentum fuit, sed in odio populi ac totius ciuitatis. Quantò enim, maiore indulgentia fuit educatus, tantò in vitia pronior euasit. Nemo illum offendere, nemo audebat admonere, qui parentum gratiam perdere non uoluisset. Qualem ergo volebant, habere; voluptatibus deditum; crudelem, superbum, ambitiosum; qui denique, postquam omnes premere assuevit, supra se nullum uoluit pati, ne & ipse premeretur. Nimirum *nulla invidia tam prona ad inuidiam sunt, quam eorum, qui genus ac fortunas suas animis non aquant: quia virtutem ac aliorum bonum oderunt.* Quod odium in hoc etiam iuene gliscebat, in quo sanguis, non animus regius erat. Hi mores id illi nomen fecere, ut vulgò *catenatus diabolus* diceretur. *Diabolum* enim esse, de nequitijs censebant, sed *catenatum*, quia ei deerat suprema potestas, qua sola ligabatur, ne omnia auderet.

Quis superbum vidit, qui non esset ambitiosus? quis ambitiosum nouit, quem inuidia non comitaretur? quæ cum nihil aliud sit, quàm *tristitia de bono alterius, aut odium alienæ felicitatis, in quantum estimatur diminuerè gloriam propriam*, in superbo maximè ac ambitioso huius tristitiæ odijque causam est inuenire. *Quoniam superbia comes est inuidia*, ait S. Augustinus, *fieri non potest, ut superbus non inuideat.* Immo S. Gregorius affirmat, inuidiam semper solere nasci ex superbia. Superbus ergo inuidet inferioribus, ne sibi æquentur; paribus, quia æquantur; superioribus, quia eis non æquantur. Sic, apud Lucanum, *Nec quenquam iam ferre potest, Cesarie priorem, Pompeiusue parem.* Nemo ergo securus est à superba inuidia, aut inuida superbia, neque subditi, neque æquales, neque maiores. Sic Dauidi Saul, Abeli Cain, Iosepho vndecim fratres, Liæ Rachel, & alij alijs inuiderunt; qui aut maiores erant, aut pares. Minori autem proprium est, inuidia tentari; quia hoc ipso, quia qui se minorem videt, in altero aliquid videt, quod excellit & ob quod dolet, se esse minorem. Vnde in Iob legimus: *Paruulum occidit inuidia.* Paruulum enim se ipsum iudicat, qui dolet alterum esse maiorem, quia ei non æquatur; vel parem, quia sibi æquatur: immo & *paruulus* est, quia timet inferiorem, ne sibi æquetur. Denique ut Comicus ait: *Est miserorum, ut malenolentes sint, & inuideant bonis,*

Tit. Liu. dec.
4. lib. 5.

IV.

INVIDIA SV-
PERBIAE CO-
MES.

S. Augustin.

l. II. de Genes.
ad tit. cap. 14.

D. Thom. 2. 2.
q. 36. a. 1.

S. August. in
Psalm 58.

S. Greg. l. 18.
Mor. c. 20. &

31. c. 31. La-
can. lib. 11.

S. Chrysof.
hom. 44. ad

pop. & 41 in
Matth.

Iob. 5. 2.

L

bonis,

bonis, & ab omnibus metuant. Hinc & *catenatus* ille *diabolus* sibi, contra subiectos, providendum, & contra tot fratres munimen, quarendum ratus, ne vel illi crescerent, vel isti maiores fierent, tandem etiam de catena, qua erat ligatus, rumpenda atque excutienda cogitavit. Regis sum filius, inquebat; nihil est: qui patrem habet, sub potestate est. Plus est esse regem. Qui rex est, neminem timet. Qui regem habet, non habet plenè, quidquid habet. Bonum maius, impedimentum est boni minoris: & minuit desideria mea, quidquid illius auget vota. Ergo malum est mihi, quod illi bonum est. Illius dominium, mea seruitus est; illius gloria, mea ignominia. Quòd non excellam, facit, quia habeo supra me excellentiorum. Vnum arbutum haud alit duos Erithacos. Quid multum disputo mecum? tam diu infelix ero, quàm diu parens meus sua fruetur felicitate. Illum si tollo, mea facio omnia, transeunt ad me opes, transit gloria, transit potestas & sceptrum. Denique meus sum, quidquid volo, ago. Sed nec dum omnino meus, metuenda est mater; fratres timendi. Aut nihil audendum, aut omnia. Ita est, vt S. Cyprianus dixit: *Inuidia radix est malorum omnium, fons cladum, seminarium delictorum, materia culparum.* Et vitia magna, vt magni domini, magnum secum trahunt comitatum.

S. Cyprian.
serm. deli-
tuo-
te.

V.

INVIDIA
QUANTUM MA-
LUM?
S. Greg. I. 22.

Cic. lib. 4.
Tulcul.

Arist. lib. 2.
Rhet.
2. Cor. 13. 31.

S. Thom. 2. 2.
q. 36. a. 3.

Tantò autem inuidia periculosius est malum, quantò subtilius & occultius, ac virtuti similis. Idecirco enim illud quidam non affirmit, neque vitant, neque confitentur: vel quia sciunt, aliquando prudenter timeri, adeoque & doleri, de bono alterius, in quantum ex eo timetur nocumentum, vel sibi, vel alijs: vt cum dolemus de victoria hostis, qui dolor non est inuidia: *invidentia* enim vt & Cicero ait: *est aegritudo suscepta propter alterius res secundas, que nihil noceant invidenti.* Nam si quis doleat eius rebus secundis, à quo ipse ledatur non rectè dicitur inuidere: vt si Hectori Agamemnon, vel quando tristamur de bono alterius, ex eo, quod nobis deest bonum id, quod alius habet; & hoc est proprie zelus, qui, si versetur circa honesta, est laudabilis: vnde & Apostolus ait: *Emulamini charismata meliora.* Laus enim est, non vitium, si quis dicat & optet, conspecta alterius virtute, se dolere, quòd non sit tam bonus, quam alter, atque sibi alterius probitatem, mansuetudinem, quin & sanitatem aliaue subinde bona temporalia cupiat. Quod cum peccato & sine peccato